

Mobilní stereo multistopový rekordér

KORG SOUND ON SOUND

Luděk Oravský
ludek.o@music-store.cz

Nahrávací zařízení Sound On Sound značky Korg je mobilní kapesní nahrávací zařízení, které umožňuje digitální záznam audiomateriálu v profesionální zvukové kvalitě a uchovávání teoreticky neomezeného počtu zaznamenaných stop (limitem je pouze kapacita karty, na kterou se záznam ukládá). Zařízení je primárně orientováno na ty, kteří skládají hudbu, protože umožňuje pohotové zachycení a zpracování prvotních hudebních nápadů...

Dále je také určeno jako pomůcka pro zkoušení jednotlivých hudebníků i celých kapel a k záznamu těchto cvičení a zkoušek nebo živých vystoupení. Zaznamenaný hudební materiál je možné základním způsobem zpracovat přímo v zařízení a samozřejmě také v počítači, kam lze záznamy na kartě celkem snadno přenést. Aby uživatel nemusel koumat, který software v počítači použít, je s přístrojem dodáváno sériové číslo pro program Ableton Live Lite 8, který lze stáhnout z příslušných domovských stránek a současně

je také možné využít volně stáhnutelnou pomůcku Korg Audio Utility, který umožní zpracování záznamů pro vypálení na CD. Když jsem testovaný přístroj poprvé vybalil a připravoval k použití, uvědomil jsem si zase jednou, jak rychle jde technologický vývoj vpřed. To nejsou mílové kroky, ale přímo kvantové skoky. Malé připomenutí v daném kontextu myslím neuškodí. Pokud chtěl komponující hudebník v 70. letech 20. století zachytit své nápady, musel vlastnit alespoň čtyřstopý nebo nejlépe osmistopý poloprofesionální cívkový

vý magnetofon. Pokud chtěl se záznamem dál pracovat, musel k tomu mít mixážní pult, a to už byla běžně nepřenositelná sestava. Vzpomeňme na tomto místě alespoň osmistopý poloprofesionální cívkový magnetofon Fostex na 1/4" pásek, který se rozšířil díky jakéstkým cenové dostupnosti i v našich končinách, a který byl na počátku 90. let páteří mnohých porevolučních nově se rodících tuzemských privátních nahrávacích studií.

80. léta přinesla čtyřstopá, posléze osmistopá nahrávací zařízení, která využívala mechaniku kompaktní audio kazety a integrovaný mixážní pultrík. Takové zařízení už se dalo díky svým kompaktním rozměrům snadněji přemisťovat a tato koncepce se úspěšně ujala na dost dlouhou dobu. Zhruba v polovině 90. let vystřídala choulstivou kazetovou mechaniku mechanika minidisku a ještě na konci dekády, tedy na přelomu milénia, mechaniku minidisku nenápadně vystřídal harddisk. Taková zařízení už se pohodlně vešla do tašky, batohu a podobně, takže se mnohem snadněji přenášela na potřebné místo. Odtud jsme za relativně krátkou dobu dospěli až k takovým zařízením, jakým je například popisovaný Korg Sound On Sound, který se už bez problémů vejde do kapsy a nahrává na karty s kapacitami 500 MB až 16 GB (!), které jsou menší a tenčí než, můj nehet na palci u ruky. K tomu samozřejmě není co dodat. S přístrojem je standardně dodávána karta s kapacitou 2 GB. Nahrávání není samozřejmě to jediné, co může Sound On Sound uživateli nabídnout. Prozkoumejme ale přístroj pěkně popořadě.

DESIGN A MOŽNOSTI

Korg Sound On Sound není o moc větší, než některé mobilní telefony. Ergonomicky je uzpůsoben tak, že se pohodlně vejde do dlaně jedné ruky a nebo může ležet, dejme tomu, na stole a vlastně na jakémkoliv rovném povrchu. Aby přístroj položený na stole při manipulaci s ovládacími prvky neujižděl, je na spodní straně opatřen gumovými "špunty". Veškeré ovládací prvky (tlačítka) jsou umístěna na horní straně přístroje pod zobrazovacím displejem. Levá boční strana obsahuje konektor pro připojení napájecího adaptéru (není součástí dodávky) na 4,5 voltů stejnosměrných. Pak je zde nepatrný, ale důležitý slot pro mikrokartu SD nebo SDHC. Pravá boční strana přístroje nese konektory určené k propojení s okolním (audio) světem. Najdeme tu standardní 1/4" konektor pro připojení kytary, vstup je označen jako GUITAR IN. Dále následují tři konektory mini jack. Jeden pro připojení sluchátek, druhý slouží jako linkový vstup a třetí mini konektor slouží pro připojení mikrofonu. Je možné připojit dynamický mikrofon, ale i kondenzátorový mikrofon, pokud ten ovšem podporuje napájení PIN-PWR. Pokud není nic připojeno, přístroj může nahrávat z vlastního vestavěného stereo mikrofonu.

Spodní strana přístroje ukrývá pouzdro na dvě tužkové baterie (součástí dodávky), kterými lze zařízení napájet, pokud není k dispozici příslušný napájecí adaptér. Na alkalické baterie by měl přístroj vydržet přibližně 10 hodin v provozu, na baterie NiMH přibližně 11 hodin.

O aktuálním stavu napájecích baterií informuje ikona na displeji rekordéru. Už tak, jak je Sound On Sound dodáván, je schopen okamžitého provozu. Stačí vložit baterie, začít nahrávat a následně přehrávat. Nejsou potřeba ani sluchátka. Přístroj má vlastní ozvučení, které se po připojení sluchátek samozřejmě odpojí. Poslech přímo ze Sound On Sound má ovšem omezenou hlasitost (záleží také na promodulování nahrávky) a pokud jde o kvalitu, lze ho chápat pouze jako orientační. Připojením kvalitních sluchátek se ale situace poměrně dramaticky změní. Tento sluchátkový výstup lze použít také k propojení s nějakým poslechovým systémem (domácí hi-fi nebo studiové monitory).

ARCHITEKTURA A VLASTNOSTI

Korg Sound On Sound tedy může nahrávat signál z připojené elektrifikované kytary (baskytary), z připojeného mikrofonu, nebo linkový signál z jiného audio zdroje (zvukovka, CD/DVD, mp3 přehrávač, mixážní pult, magnetofon apod.) Veškerá propojení jsou analogová, přístroj nemá žádný digitální vstup (nebo výstup), nicméně je možné (jak bylo řečeno na začátku) záznamy přenést do počítače, upravit je a zpátky vložit do Sound On Sound, nebo takto do rekordéru importovat stopy pořízené jinde. Data záznamů se ukládají ve formátu .wav do složek, které mají následující strukturu. Karta obsahuje dvě základní složky - SOS DATA a EXT AUDIO. Složka SOS DATA obsahuje veškerá systémová data a data nahraných záznamů. V rámci této složky se vytvářejí podsložky jednotlivých samostatných skladeb, kterých může být v závislosti na kapacitě karty až 200. Nahrávání probíhá v rozlišení 16bitů/44,1 kHz. Druhá hlavní složka EXT AUDIO je určena pro importované audio soubory z jiných aplikací, které mohou být ve formátu .wav a také ve formátu AIFF. Importované soubory mohou mít rozlišení 16 a 24 bitů při vzorkovacích frekvencích 44,1; 48; 88,2 a 96 kHz. Pokud jsou tyto importované soubory pojmenovány, na displeji Sound On Sound se může zobrazit až osm prvních znaků titulu. Uživatel se zařízením "komunikuje" pomocí jednoduchých ovládacích prvků a přes zobrazovací displej, který je částečně dotykový. Přesněji řečeno, na displeji se nachází dotykový slider (ohybem prstu se posouvá čárové grafické pole v dolní části displeje zleva doprava a opačně), pomocí kterého je možné nastavovat některé konkrétní parametry přímo "za chodu" ve reálném čase. Naprostá většina všech nastavení se ale provádí klasicky pomocí bohatého strukturovaného menu.

Doporučená cena: 6 516,- Kč

Distributor: Music Park

Na Hraničkách 36, 682 01 Vyškov

Tel.: 571-333-993

velkoobchod@music-park.cz, www.korg.cz

Pro maximální komfort při nahrávání a při práci s nahranými soubory je Korg Sound On Sound vybaven stovkou efektů, rytmickou sekci a dalšími užitečnými funkcemi. Sekce efektů je rozdělena do čtyř skupin podle předpokládaného způsobu nasazení. Skupina GTR obsahuje 36 různých simulací a efektů vhodných pro nahrávání kytary a baskytary. Skupina MIC zahrnuje, jak zkratka napovídá, efekty užitečné při nahrávání přes mikrofon, což může být nejenom zpěv, ale také například akustická kytara. V této skupině se nachází 24 efektů. Skupina MST obsahuje 31 efektů, které se hodí na komplexní hudební materiál, hotové skladby, rytmické sekvence nebo na materiál nabíraný přes linkový vstup.

Poslední, čtvrtá skupina, je označena zkratkou TCH a obsahuje 6 spíše funkcí, než efektů, které je možné aplikovat v reálném čase přímo z displeje pomocí dotykového slideru. Jde o pohyb ve smyčkách, reverzní přehrávání a pod. Toto základní rozdělení ovšem neznamená, že není možné jednotlivé efekty použít jinak, k jinému účelu.

Sekce rytmických doprovodů obsahuje 50 různých hudebních stylů, jejichž základní nastavení lze dále upravovat. Upravit lze především tempo daného rytmického doprovodu, ale také jeho členitost od jednodušší po složitější. Je také umožněno nastavení toho, zda bude rytmická sekce pouze vodičkem při nahrávání,

aniž by se nahrávala spolu s ostatním zaznamenaným materiálem, nebo se naopak zaznamená současně se zdrojem nahrávaného zvuku (např. s kytarou).

Pakliže je uživatel jednou s nástrojem připojen k Sound On Sound a je v plném tvůrčím nasazení, určitě přijde vhod vestavěná ladička, která umožňuje naladění připojeného nástroje, čímž odpadá nutnost kytaru odpojovat a pak znovu připojovat. Ladička funguje buď jako standardní ladička pro kytaru, pro baskytaru a nebo jako ladička chromatická. Korg Sound On Sound je samozřejmě vybaven mnohými dalšími užitečnými funkcemi, které už jsou přímo spojeny buď s nahráváním a nebo s přehráváním hudebního materiálu.

Po spuštění

Za předpokladu, že jsou vloženy dvě tužkové baterie nebo je připojen vhodný napájecí adaptér, může Sound On Sound spustit stisknutím tlačítka. Tlačítko je potřeba chvíli podržet, a to do okamžiku, než se rozsvítí displej. Displej má střídmé bílé podsvícené pozadí a modrý text. Při prvním spuštění se nejprve objeví okno nastavení data a času. Po nastavení hodin je přístroj připraven k použití. Při prvním spuštění je karta samozřejmě prázdná, a tak se vytvoří nová skladba (song), která se na displeji zobrazí jako "NEW/001". Je to vlastně složka, do které se následně ukládají veškerá data a nastavení související s danou skladbou. Při dalších spuštěních se už skladba zobrazuje jako "001/001" a následně další vytvořené skladby například "002/002" apod., přičemž první trojčíslí představuje pořadové číslo dané skladby a druhé trojčíslí celkový počet skladeb na kartě. Toto uspořádání platí v rámci aktuálně použité karty, které lze zrušit vymazáním a přeformátováním karty. Uživatel může samozřejmě

mě využívat více karet, na každé se budou skladby strukturovat stejným způsobem.

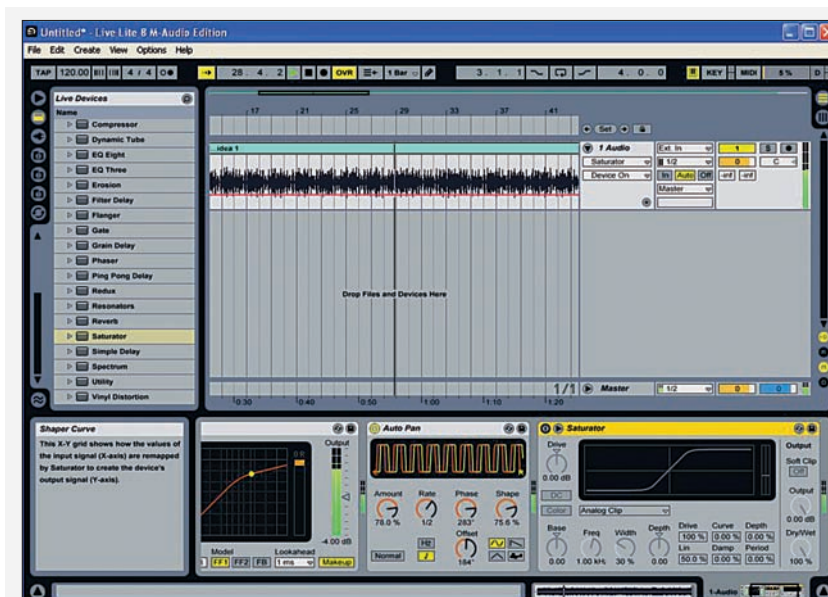
Vlastní nahrávání probíhá tedy buď do úplně první nové skladby, do kterékoliv zvolené dříve nahrané skladby nebo do další nové skladby. Režim nahrávání se aktivuje stisknutím příslušného tlačítka.

Toto tlačítko je jako jediné ze všech na přístroji označeno červeně, takže by nemělo dojít k omylu. Prvním stisknutím tlačítka (bliká červená kontrolka) se Sound On Sound nastaví do tzv. pohotovostního režimu pro nahrávání, kdy už je monitorován vstupní signál. V tuto chvíli je možné a vhodné nastavit úroveň nahrávaného signálu, a to pomocí tlačítek +/- kurzoru. Aktuální úroveň signálu se zobrazuje v horní části displeje. Sound On Sound sám skenuje všechny své vstupy a sám se nastaví na vstup, ke kterému je připojen zdroj signálu. Lepší je tedy připojovat vždy pouze jen jeden vstup současně. Pokud jsou trvale zapojeny všechny (nebo více) vstupů, Sound On Sound je naskenuje a automaticky se nastaví následovně: Pokud jsou zapojeny všechny vstupy, je jako výchozí nastaven vstup GUITAR IN. Pokud je připojen linkový vstup a mikrofon, přednost má vstup LINE IN. Pokud není připojeno nic, je automaticky navolen vnitřní vestavěný mikrofon. Vstupní citlivosti a také případné napájení kondenzátorového mikrofonu se nastavují samostatně v příslušném menu. Po druhém stisknutí červeného tlačítka (červená kontrolka svítí trvale) se spustí nahrávání. Na displeji se "rozběhne" časomíra ve tvaru hodiny:minuty:vteřiny. Nahrávání se přeruší tlačítkem ■ a jeho opětovným stisknutím se ukončí. Pokud se nahrává do už dříve nahrané skladby, lze během záznamu opětovným stisknutím

Freddy DeMarco
předvádí možnosti rekordéru
Korg Sound On Sound

http://www.youtube.com/watch?v=_jmOn69YwpE

Součástí produktu je také Ableton Live Lite 8

Při práci s rekordérem SOS využijete i volně stažitelný nástroj Korg Audio Utility

červeného tlačítka (červená bliká) nahrávání přerušit, přičemž pokračuje přehrávání dříve pořízeného záznamu a dalším stisknutím červeného tlačítka (červená opět svítí trvale) znovu pokračovat v nahrávání. To umožňuje dohrávání dalších sekvencí pouze do určitých konkrétních míst v dříve nahraném materiálu. Každý nový záznam v dané skladbě se ukládá a následně pak přehrává a s tím je třeba při vrstvení záznamů počítat. Mezi původním a novým záznamem je vždy možné nastavit poslechový poměr hlasitosti. Pokud uživatel častěji využívá vrstvení, je doporučeno opatřit si kartu s co největší kapacitou, protože vrstvení záznamů rychle "polyká" volnou kapacitu karty.

Po ukončení nahrávání se tlačítkem ► spouští přehrávání záznamu. Při přehrávání lze využít kontrolní příposlech z vestavěného reproduktoru, poslouchat na sluchátka, nebo přes externí poslechový systém. Poslouchat můžeme celou nahranou skladbu, můžeme se nastavit na konkrétní časovou pozici zadáním příslušného údaje v menu, můžeme se ve skladbě posunovat dozadu a dopředu pomocí dotykového slideru v dolní části displeje, nebo můžeme nastavit přehrávání smyčky mezi body A a B, kterou ve skladbě nastavíme pomocí tlačítka A/B LOOP a SET. Je také

možné měnit tempo přehrávání nebo přidávat různé efekty, popřípadě zapínat rytmický doprovod, pokud nebyl nahrán spolu s nástrojem.

DATA A SOFTWARE

Pokud se na kartě rekordéru nashromáždilo dostatek materiálu hodného dalšího zpracování, je možné nahraná data přenést do počítače a s pomocí externího softwaru záznamy upravit. Do složky skladby na kartě Sound On Sound se ukládají data záznamů tak, jak byly jednotlivě pořízeny. Pro jejich přenos do počítače existují dva možné způsoby. Za prvé přenést .wav soubory jednotlivých záznamů do stop některého počítačového softwaru nebo tyto záznamy ještě ve složce skladby v Sound On Sound zfinalizovat do dvoukanálové mixáže a tu přenést do počítače k vypálení na CD. Za druhé jestliže jsou soubory ve formátu .wav, je principiálně možné použít jakýkoliv software. Korg ale šetří uživateli shánění legálního softwaru a pro úpravu pořízených záznamů nabízí software Ableton Live Lite 8. Software stačí stáhnout a aktivovat pomocí přiloženého sériového čísla. Pro vypálení zfinalizovaných stereomixáží výrobce doporučuje vlastní volně stažitelný software Korg Audio Utility. Pro fyzický přenos dat záznamů do počítače jsou zapotřebí

dvě pomůcky. První je adaptér pro microSD (HCSD) karty, který je součástí dodávky, a pak, pokud není počítač příslušně vybaven, USB čtečku SD karet, která už součástí dodávky bohužel není. Malá karta microSD s daty se vyjme ze slotu (vypnutého) Sound On Sound, vloží se do microSD adaptéru, ten se vloží do USB čtečky karet a čtečka se připojí k volnému USB slotu v počítači. Další už je záležitostí operačního systému počítače a použitého audio software.

ABLETON LIVE LITE 8

Se Sound On Sound je dodávána kartička se sériovým číslem pro program Ableton Live Lite 8, který Korg zjevně vyhodnotil jako nejoptimálnější pro další zpracování hudebního materiálu nahraného do Sound On Sound. Ableton Live Lite 8 je program pro komponování hudby a vytváření hudebních podkladů. Pracuje na platformě Mac i Windows. Program umožňuje standardní vícestopé audio a MIDI nahrávání. V dané verzi obsahuje více než dvacet vestavěných audio efektů, mezi něž patří samozřejmě prostorové efekty, zkracovač, studiové kompresory a ekvalizéry. Obsahuje také sady virtuálních hudebních nástrojů a podporuje VST pluginy a AU zařízení. Umožňuje stretching a warping souborů ve for-

mátech MP3, AIFF a WAV v reálném čase. K tomu je třeba připočítat také obvyklé editační nástroje, jako je střih, mazání, kopírování, vkládání ticha, fade in, fade out, prostě vše potřebné k úpravě hudebního materiálu. Upravené soubory lze z programu vyexportovat a použít je dále v jiné aplikaci, zde například jako hudební podklad k importu do Sound On Sound. Hotové audio lze také z Ableton Live Lite 8 vypálit na audio CD.

Pokud se tedy rozhodnete program využít, musíte ho nejprve stáhnout z domovských stránek. K tomu je potřeba na stránkách vytvořit vlastní uživatelský účet. Po této operaci program stáhnete a nainstalujete. Při prvním spuštění budete vyzváni k zadání sériového čísla. Pak je potřeba program autorizovat a "odemknout", jinak

nelze dále pokračovat. I tato operace je jednoduchá a záleží pouze na tom, jestli je daný počítač připojen na internet nebo nikoliv. Pokud ano, "odemknutí" programu se zrealizuje on-line. Druhou možností je "odemknutí" programu pomocí jiného počítače (připojeného na internet). Program po zadání sériového čísla vygeneruje hardwarový kód, který z jiného počítače zadáte na domovských stránkách programu do příslušného formuláře. Následně si stáhnete číselný klíč, který přenesete do počítače s Ableton Live Lite 8 a tam ho poklepáním na ikonu souboru spustíte. Po chvilce se objeví hlášení o úspěšném "odemknutí" programu a nyní je možné Ableton Live Lite 8 spustit a začít používat. Při kliknutí na jakoukoliv položku okna programu se v levém dolním rohu zobrazuje vysvětlivka nebo stručná nápověda. Program má kromě toho vlastní obsáhlou nápovědu, která se zobrazuje vpravo na pracovní ploše a pokud je počítač připojen na internet, je zde k dispozici interaktivní nápověda přímo na stránkách programu. Díky tomu je bez předchozí zkušenosti s programem celkem snadné zorientovat se a začít s prací. V našem případě to tedy bude import souboru nahraného v Sound On Sound a jeho další zpracování. Z nápadu zachyceného například někde na cestách tak můžeme s odstupem času a v klidu dotvořit celou ideu do kompletního zvukového podkladu pro další využití.

KORG AUDIO UTILITY

Tento software bez problémů a jakékoliv další aktivace stáhnete z příslušného umístění a v počítači spustíte jeho instalaci. Tato utilitka je vlastně softwarovým přehrávačem, do kterého lze naimportovat hudební soubory v různých formátech, provést jejich export do jiného formátu nebo provést sjednocení formátů a vypálení skladeb na standardní Audio CD.

Korg Audio Utility také umožňuje jednoduché dělení a spojování tracků. Zde se ale místo rozdělení nahrávky vyhledává poslechem, protože v tomto prográmku samozřejmě není žádné grafické zobrazení nahrávky ve formě vlnovky. Příležitost na vlastní kůži vyzkoušet, jak kdysi museli stříhat zvukové mistři na analogových magnetofonech.

ZÁVĚR

Zařízení, jako je Korg Sound On Sound, vnáší do života aktivního muzikanta zcela jistě nový rozměr. Nyní je možné pohodově zaznamenávat hudební nápady ve smysluplné podobě prakticky kdekoli a kdykoli s tím, že je bude možné dále "vypilovávat". Korg Sound On Sound vlastně umožňuje mít svou knihovnu nápadů neustále při sobě a na těchto nápadech dále pracovat takřka ihned v okamžiku inspirace. Vzhledem k vlastnímu reproduktoru a vestavěnému mikrofonu je plně nezávislý na použití jiných přídatných zařízení i když, popravdě, připojení kvalitního poslechového systému nebo alespoň kvalitních sluchátek umožní lepší poslechové vyhodnocování nahraného materiálu, zvlášť při úpravách pomocí interních efektů.

Kromě zachytávání prchavých hudebních inspirací je také možné s tímto zařízením separátně nacvičovat jakýkoliv hudební materiál mimo regulérní zkoušení s ostatními kolegy hudebníky. Stačí si naimportovat potřebné hudební podklady, připojit svůj nástroj, sluchátka a člověk je hotov zkoušet v okamžicích, kdy je na to čas. Myslím, že tohle určitě ocení ti muzikanti, u kterých je, vzhledem k zaneprázdnění nebo odloučení, problematické organizovat častější společné zkoušky celého souboru (kapely). Multiinstrumentálně založení jedinci (a nejen ti) mohou zařízení využít i jako looper a k rytmickým základům

postupně dohrávat basu, rytmickou kytaru, sólo, zkoušet harmonie a zkrátka vše, co jeho možnosti v tomto směru dovolují. Během našeho nasazení rekordéru v praxi jsme se nesetkali s žádnými obtížemi – vše fungovalo tak, jak mělo, tj. pohodově a hned.

Kromě toho Korg Sound On Sound zůstává samozřejmě především nahrávacím zařízením, které lze hojně využívat ať už k záznamům zkoušek nebo živých vystoupení napojením se na mixážní pult, nebo k přehrávání předpřipravených hudebních podkladů, ale i k pořizování rozhovorů a reportáží.

Je celkem logické, že pokud máte k dispozici kvalitní externí mikrofon, pravděpodobně mu dáte přednost před interními mikrofony Sound On Sound. Nutno však říci, že i s nimi se lze bez přivření očí dobrat srozumitelného zvuku, který je pro dané účely plně postačující.

Když už nic jiného, tento Korg je také mobilním přehrávačem hudby se zvukem v CD kvalitě, který se, byť je větší, než kterýkoliv MP3 přehrávač, stále ještě pohodlně vejde do kapsy. Pochvalu také zaslouží kompletní návod k obsluze v češtině zachovávající strukturu originálního anglického manuálu včetně grafických vyobrazení, který určitě uživateli pomůže odhalit a plně využít všechny možnosti, které Sound On Sound při každém novém zapnutí nabízí. Co víc si tedy ještě přát?

